PRŮVODCE MATEŘSKOU A RODIČOVSKOU DOVOLENOU

Středočeský kraj

Krajský úřad Středočeského kraje
Zborovská 11, 150 21 Praha 5
www.stredoceskykraj.cz

OBSAH

Slovo vedoucího zaměstnance 5

Mateřská dovolená a peněžitá pomoc v mateřství 6

Základní informace 6

Co udělat před nástupem na mateřskou dovolenou? 8

Důležitá informace pro tatínka 8

3) Rodičovská dovolená a rodičovský příspěvek 9

Základní informace 9

Co udělat před nástupem na rodičovskou dovolenou? 10

4) Neplacené volno pro péči o dítě po skončení rodičovské dovolené do 4 let věku dítěte 11

Základní informace 11

Co udělat pro čerpání neplaceného volna? 11

5) Vyrovnávací příspěvek v mateřství 11

6) Porodné 11

7) Další možné dávky poskytované Úřadem práce v souvislosti s rodičovstvím 12

8) Práce v průběhu mateřské/rodičovské dovolené 12

Co udělat, pokud chci při MD/RD pracovat? 12

9) Návrat do zaměstnání po mateřské/rodičovské dovolené 13

Co udělat před návratem z MD/RD? 13

10) Benefity poskytované Krajským úřadem Středočeského kraje zaměstnancům s dětmi 13

11) Formuláře 14

12) Odkazy 14

13) Kontakty 14

STŘEDOČESKÝ KRAJ

SLOVO VEDOUCÍHO ZAMĚSTNANCE

Milé kolegyně a kolegové,
čeká Vás jedno z nejkrásnějších, ale i nejnáročnějších období – stanete se rodičem. Vaše nová životní role je na obzoru a my v Odboru personálním jsme tu pro Vás. Chceme, abyste věděli, že máte naši plnou podporu – ať už jde o praktické rady, informace nebo pocit jistoty.

Nebojte se, všechno zvládnete. A my Vám budeme stát po boku – od prvních kroků až po návrat do práce. 😊

Rozhodnutí stát se rodiči přináší mnoho radostných očekávání, ale také řadu praktických otázek:
Jak postupovat při nástupu na mateřskou dovolenou?
Jaké dávky mi náleží?
Jak dlouho mohu zůstat doma s dítětem?
Jak se vrátit do práce?

Na všechny tyto otázky (i na další) najdete odpovědi v tomto praktickém průvodci.

Krajský úřad Středočeského kraje není jen „úřad“. Máme své zaměstnance rádi, a proto dlouhodobě podporujeme své zaměstnance v harmonickém propojení rodinného a pracovního života. Nabízíme širokou škálu benefitů – od flexibilních forem práce, možnosti home office a úpravy pracovní doby až po firemní školku, příspěvky při narození dítěte nebo speciální volno pro otce při narození potomka. Jak vidíte (a ještě uvidíte) sami, snažíme se Vás podpořit, jak jen to jde. Třeba i tím, že jsme vytvořili tuhle šikovnou přehlednou pomůcku, díky níž už nebudete tápat v otázkách, jak skloubit práci a rodičovství.

Tento průvodce Vám poskytne ucelený přehled všech práv a povinností spojených s mateřskou a rodičovskou dovolenou, vysvětlí postupy pro získání jednotlivých dávek a představí všechny benefity, které jako zaměstnanec KÚSK můžete využít. Najdete zde také konkrétní formuláře, užitečné odkazy a kontakty na naše personalistky a mzdové účetní, které Vám rády pomohou s jakýmkoliv dotazem.

Tak vidíte, není se čeho obávat, stačí se jen těšit na přírůstek do rodiny. 😊

Přeji Vám krásné prožití tohoto jedinečného období a těším se na Váš návrat do našeho pracovního kolektivu.

Filip Klieštík
vedoucí Odboru personálního
Krajský úřad Středočeského kraje

Víme, jak je problematika mateřské a rodičovské dovolené pro nezasvěcené matoucí a někdy i nepřehledná. Prostě kdo se v tom má vyznat. Začneme tím, že spadá pod zákoník práce. Mateřská a rodičovská dovolená patří mezi osobní překážky na straně zaměstnance. Při splnění podmínek máte jakožto zaměstnanec nárok na dávky nemocenského pojištění a státní sociální podpory.

Mateřská dovolená a peněžitá pomoc v mateřství

ZÁKLADNÍ INFORMACE

1. Mateřská dovolená náleží zaměstnankyni (nastávající mamince) v souvislosti s porodem a péčí o narozené dítě po dobu **28 týdnů, porodí-li maminka 2 a více dětí, přísluší jí mateřská v délce 37 týdnů.**

2. Datum nástupu na mateřskou dovolenou si určuje rodička po domluvě se svým lékařem v rozmezí 6 až 8 týdnů před očekávaným termínem porodu. Mateřská dovolená v souvislosti s porodem **nesmí být nikdy kratší než 14 týdnů a nemůže skončit ani být přerušena před uplynutím 6 týdnů ode dne porodu.**

3. Po dobu mateřské dovolené pobíráte **peněžitou pomoc v mateřství,** což je dávka nemocenského pojištění vyplácená příslušnou správou sociálního zabezpečení a **vyplácí se po dobu max. 28 týdnů** (nebo 37 týdnů při vícerčatech). **Abyste ji dostali, musíte prokázat účast na nemocenském pojištění**

MATEŘSKÁ DOVOLENÁ A PENĚŽITÁ POMOC V MATEŘSTVÍ

po dobu minimálně 270 dnů v uplynulých dvou letech.

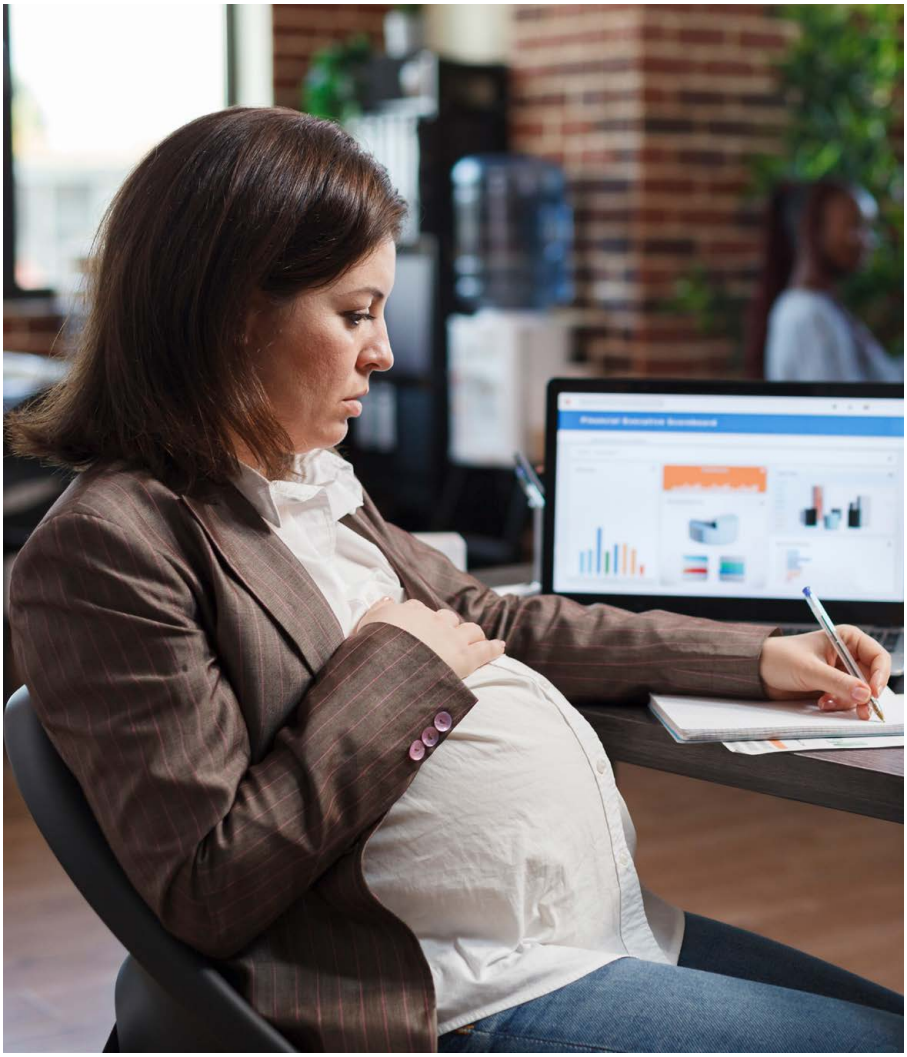

A protože žijeme v době digitální, lékař už nevydává fyzické potvrzení o nástupu na mateřskou dovolenou, postup je následující:

- ošetřující lékař vystaví elektronické potvrzení o očekávaném datu porodu a odešle ho přímo na Českou správu sociálního zabezpečení (ČSSZ),
- mamince předá identifikátor potvrzení – obvykle formou SMS nebo e-mailem,
- maminka vyplní formulář s názvem „Oznámení zaměstnavateli o nástupu na peněžitou pomoc v mateřství", Příloha č. 1
- tento formulář mamince poskytne mzdová účetní (Eva Mikovcová nebo Ivana Francánová),
- v tomto formuláři uvede i identifikátor od lékaře, který slouží jako důkaz o nástupu na mateřskou dovolenou,
- následně zaměstnavatel vyplní elektronický formulář „Oznámení zaměstnavatele o žádosti zaměstnance o dávku", ověří údaje přes ePortál ČSSZ pomocí identifikátoru a vše odesílá elektronicky správě sociálního zabezpečení.

4. Výše peněžité pomoci v mateřství je určena 70 % denního vyměřovacího základu. Pro výpočet peněžité pomoci v mateřství můžete použít tuto kalkulačku: **https://www.mpsv.cz/kalkulacka-pro-vypocet-davek-v-roce-2025.**

5. Nárok na peněžitou pomoc v mateřství má také tatínek dítěte nebo manžel (partner) ženy, která dítě porodila. **Musí však s maminkou uzavřít písemnou dohodu** o tom, že dítě přebírá do své péče, a splňovat stejné podmínky, které byly výše popsány pro jeho drahou polovičku. Peněžitá pomoc v mateřství mu pak náleží 22 týdnů. Převzetí do péče otcem musí trvat alespoň sedm kalendářních dní.

6. Manžel/partner má nárok na pracovní volno v souvislosti s porodem na nezbytně nutnou dobu.

- s náhradou platu/mzdy k převozu manželky/partnerky do zdravotnického zařízení a zpět
- bez náhrady platu/mzdy k účasti při porodu manželky/partnerky

CO BYSTE MĚLI UDĚLAT PŘED NÁSTUPEM NA MATEŘSKOU DOVOLENOU?

1. Informovat svého nadřízeného o této skutečnosti.
2. Předat do oddělení personálního a mzdového (zkratkou zvané OPEPM) identifikátor k „Potvrzení o datu porodu" od svého ošetřujícího lékaře a vyplněné Oznámení zaměstnavateli o nástupu na peněžitou pomoc v mateřství.
3. Vyřídit nejpozději den před (ale zkuste to radši dříve) nástupem na mateřskou dovolenou náležitosti spojené s odchodem na mateřskou dovolenou, které obdržíte e-mailem od OPEPM.

CO UDĚLAT PO NAROZENÍ DÍTĚTE?

Po narození dítěte doložit do OPEPM kopii rodného listu dítěte a Žádost o příspěvek při narození dítěte. Příloha č. 2.

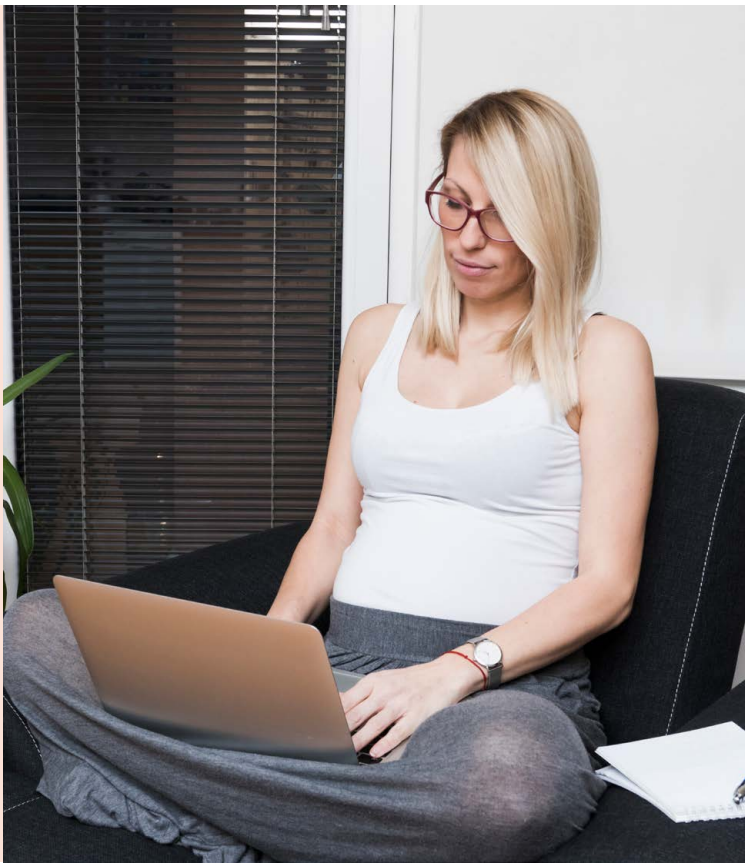

DŮLEŽITÁ INFORMACE PRO TATÍNKA

I tady máme samé dobré zprávy. Ani na tatínky se totiž s peněžní podporou nezapomíná, mohou čerpat „otcovskou", tedy otcovskou poporodní péči. Otcovská poporodní péče je dávka nemocenského pojištění poskytovaná na 14 dnů. Nárok má tatínek dítěte nebo pojištěnec, který převzal dítě do péče do 7 let věku. Den nástupu si určí každý sám v období šesti týdnů od narození dítěte nebo jeho převzetí do péče. Čerpání je třeba nahlásit zaměstnavateli a vyplnit formulář „Oznámení zaměstnavateli o nástupu na otcovskou", který též předá do mzdové účtárny. Příloha č. 3. Výše otcovské činí 70 % redukovaného denního vyměřovacího základu. A to není všechno. Dále má tatínek nárok dle Kolektivní smlouvy na 5 pracovních dnů otcovské dovolené (viz benefity).

Rodičovská dovolená a rodičovský příspěvek

ZÁKLADNÍ INFORMACE

1. Abyste se mohli náležitě věnovat vašemu miminku, je zaměstnavatel povinen poskytnout vám na vaši písemnou žádost rodičovskou dovolenou. Rodičovská dovolená se poskytuje mamince dítěte po skončení mateřské dovolené a zaměstnanci – tatínkovi dítěte od narození dítěte, a to v rozsahu, o jaký požádají, nejdéle do doby, kdy dítě dosáhne věku 3 let.

2. Rodičovský příspěvek (alias finanční injekce, kterou opravdu chcete a nejspíš i potřebujete), je dávka státní sociální podpory vyplácená Úřadem práce podle místa trvalého bydliště. Rodičovský příspěvek můžete pobírat vždy jen na nejmladší dítě v rodině. Nárok na rodičovský příspěvek také vzniká:

- Při svěření dítěte do péče: od data nabytí vykonatelnosti rozhodnutí soudu.
- Při adopci: od data nabytí právní moci rozhodnutí soudu.

Rodič žádá o rodičovský příspěvek od následujícího dne po ukončení mateřské dovolené. V případě, že rodiči nevznikl nárok na peněžitou pomoc v mateřství, rodičovský příspěvek může čerpat ode dne narození dítěte.

3. Nárok na rodičovský příspěvek má ten, kdo o miminko pečuje po celý kalendářní měsíc. Maximální výše příspěvku je 350 000 Kč do 4 let věku dítěte, u vícerčat 525 000 Kč. **Ale pozor, pokud dítě mladší 2 let navštěvuje jesle nebo školku, nemělo by zde strávit více než 92 hodin měsíčně.**

4. Žádost můžete podat různými způsoby tak, jak je vám to nejpohodlnější. Je možné ji podat osobně na příslušném pracovišti Úřadu práce podle místa skutečného bydliště, elektronicky – přes Identitu občana, se zaručeným elektronickým podpisem, datovou schránkou nebo doporučeně poštou. **Nejjednodušší je on-line podání přes Klientskou zónu Jenda. K žádosti je třeba přiložit rodný list dítěte a průkazy totožnosti obou rodičů.**

5. A kolik že to ten rodičovský příspěvek dělá? Jeho měsíční výše závisí na předchozím výdělku a nároku na peněžitou pomoc v mateřství. **Rodič může čerpat až 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu, maximálně 13 000 Kč měsíčně, pokud nepobíral peněžitou pomoc v mateřství.** U vícerčat je maximum 1,5násobek této částky. Výši příspěvku lze měnit jednou za 3 měsíce. Pokud se narodí rodičům další dítě, nevyčerpaný příspěvek se vyplatí najednou.

CO UDĚLAT PŘED NÁSTUPEM NA RODIČOVSKOU DOVOLENOU?

1. Informovat svého nadřízeného.
2. Podat písemnou žádost o rodičovskou dovolenou a zároveň o dočerpání řádné dovolené alespoň 30 dnů před jejím nástupem na OPEPM (Příloha č.4), které vám pak vydá rozhodnutí o čerpání rodičovské dovolené.
3. Po ukončení peněžité pomoci v mateřství podat žádost na příslušnou pobočku Úřadu práce o rodičovský příspěvek.

V případě dalšího těhotenství a narození druhého (třetího dítěte), má maminka opět nárok na peněžitou pomoc v mateřství a dále postupuje dle bodu ad 2) – Mateřská dovolená a peněžitá pomoc v mateřství, protože maminka opět nastupuje na mateřskou dovolenou a čerpá peněžitou pomoc v mateřství.

Neplacené volno pro péči o dítě po skončení rodičovské dovolené do 4 let věku dítěte

ZÁKLADNÍ INFORMACE

Pokud se rozhodnete zůstat s dítětem doma do 4 let jeho věku, bez ohledu na fakt, zda budete či nebudete čerpat rodičovský příspěvek, můžete se dohodnout se zaměstnavatelem na neplaceném volnu.

I na tohle máme formulář - „Žádost o poskytnutí pracovního volna na 1 den a více – péče o dítě do 4 let věku". **Příloha č. 5.**

CO UDĚLAT PRO ČERPÁNÍ NEPLACENÉHO VOLNA?

1. Informovat svého nadřízeného.
2. Podat písemnou žádost o neplacené volno (Příloha č. 5) na OPEPM, které vám pak pošle informaci o schválení/neschválení vaší žádosti.

5) Vyrovnávací příspěvek v mateřství

Nárok na tuto dávku nemocenského pojištění vzniká mamince v očekávání v případě, pokud je **dočasně převedena na jinou práci kvůli zákazu práce, která ohrožuje její těhotenství.** Tento nárok platí i pro ženy do 9 měsíců po porodu a kojící zaměstnankyně. **Žádost vydává ošetřující lékař** a předává se zaměstnavateli.

6) Porodné

Další peníze, tedy podpora na cestě. Jedná se o jednorázovou dávku státní sociální podpory. Nárok na ni máte hned první den narození prvního nebo druhého dítěte nebo převzetím dítěte do 1 roku věku do trvalé péče nahrazující péči rodičů, ale pouze za předpokladu, že rozhodný příjem rodiny **nepřevyšuje 2,7násobek životního minima.** Výše porodného činí 13 000 na první dítě a 10 000 na druhé. Žádost se podává na předepsaném tiskopise na Úřadu práce s průkazem totožnosti a rodným listem dítěte.

7) Další možné dávky poskytované Úřadem práce v souvislosti s rodičovstvím

A to stále není všechno. V souvislosti s rodičovstvím **vám poskytne při splnění určitých podmínek Úřad práce ještě tyto dávky sociální podpory:** porodné, přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, náhradní výživné, pohřebné – informace o uvedených dávkách naleznete na:
https://www.mpsv.cz/davky-a-prispevky#rodinne-davky.

8) Práce v průběhu mateřské/rodičovské dovolené

Chcete pracovat i na „rodičáku"? Půjde to, má to ale svá pravidla. Během mateřské dovolené a při pobírání peněžité pomoci v mateřství **nemůžete pracovat u stejného zaměstnavatele na pracovní smlouvu, ze které je čerpána mateřská dovolená.** Po ukončení šesti týdnů po porodu můžete uzavřít s vaším zaměstnavatelem **jinou pracovní smlouvu s odlišným druhem práce.**

I tady ale existuje „vychytávka": Během rodičovské dovolené je nově možné uzavřít se zaměstnavatelem také **dohodu o provedení práce nebo pracovní činnosti se stejným druhem práce** (týká se neúřednických pozic), jako v již uzavřeném pracovním poměru.

CO UDĚLAT, POKUD CHCI PŘI MD/RD PRACOVAT?

Pokud o této variantě uvažujete, kontaktujte svého nadřízeného/OPEPM a proberte společně, jaké jsou na vaší pozici možnosti.

9) Návrat do zaměstnání po mateřské/rodičovské dovolené

A jak je to s návratem do práce? Tuhle otázku si určitě budete klást (stejně jako miliony jiných rodičů). A my vás uklidníme: Při návratu z mateřské/rodičovské dovolené **do 2 let věku dítěte má zaměstnavatel povinnost zařadit vás na původní práci a pracoviště** („na stejnou židli“). Po uplynutí této doby vás zaměstnavatel zařadí dle pracovní smlouvy.

CO UDĚLAT PŘED NÁVRATEM Z MD/RD?

Před termínem návratu do zaměstnání se spojte se svým nadřízeným a OPEPM.

10) Benefity poskytované Krajským úřadem Středočeského kraje zaměstnancům s dětmi

Tato kapitola se vám bude hodně líbit. Dozvíte se, co všechno vám krajský úřad nabízí za pomoc, podporu a benefity. Chceme totiž, abyste se jako rodiče cítili dobře nejen doma, ale i v práci. A především, abyste cítili, že máte v zaměstnavateli parťáka a pomocnou ruku. Tak jdeme na to. Co všechno můžete využít:

1. OTCOVÉ VÍTÁNÍ – viz průvodce nováčka (Příloha č. 6)
2. PŘÍSPĚVEK PŘI NAROZENÍ DÍTĚTE – viz průvodce nováčka (Příloha č. 2)
3. MOŽNOST KRATŠÍ PRACOVNÍ DOBY DLE ZÁKONÍKU PRÁCE – ve zvlášť odůvodněných případech může ředitel úřadu na žádost zaměstnance povolit jiné rozvržení pracovní doby. Zaměstnanec v žádosti uvede důvod pro udělení výjimky a předá ji ke schválení vedoucímu odboru nebo vedoucímu samostatného oddělení. (Příloha č. 7)
4. MOŽNOST ÚPRAVY PRACOVNÍ DOBY – ředitel úřadu může se zaměstnancem sjednat v písemné dohodě kratší pracovní dobu, která nedosahuje stanovené týdenní pracovní doby. (Příloha č. 7)
5. HOME OFFICE – umožňuje flexibilní práci z domova, abyste mohli lépe skloubit pracovní a rodinný život. (Příloha č. 8)

6. **VOLNO NA PRÁZDNINY** – možnost čerpat volno během školních prázdnin pro sladění rodinného režimu. (Příloha č. 9)
7. OŠETŘOVÁNÍ AŽ 5 DNÍ – dle kolektivní smlouvy můžete čerpat až 5 dní volna na péči o dítě. (**Příloha č. 10)**
8. VOLNO NA PRVNÍ ŠKOLNÍ DEN – můžete své dítě osobně doprovodit do školy a užít si tento důležitý den bez stresu. Volno je plně hrazené.
9. VYROVNÁVACÍ PŘÍSPĚVEK V TĚHOTENSTVÍ – viz průvodce nováčka
10. FIREMNÍ ŠKOLKA – Nachází se v budově školy v Holečkově ulici a nabízí plnohodnotné předškolní vzdělávání dle rámcových vzdělávacích programů MŠMT. (Příloha č. 11 a Příloha č. 12)
11. KOMUNIKACE S RODIČI – abyste během MD a RD měli informace o dění na krajském úřadu, budeme vás i nadále informovat prostřednictvím zpravodaje či e-mailů. Nezapomeneme na informace o akcích, školeních a novinkách.
12. ÚČAST NA AKCÍCH POŘÁDANÝCH KRAJSKÝM ÚŘADEM STŘEDOČESKÉHO KRAJE – abyste se stále cítili být členy naší party a užili si trochu té zábavy s kolegy, máte možnost se účastnit akcí jako Vánoční večírek, Sportovní hry, Vánoční a Velikonoční výstava, Den zdraví apod.

11) Formuláře

Všechny potřebné formuláře je možné stahnout si na intranetu **ZDE.**
Příloha č. 1 – Oznámení zaměstnavateli o nástupu na peněžitou pomoc v mateřství
Příloha č. 2 – Žádost o příspěvek při narození dítěte
Příloha č. 3 – Oznámení zaměstnavateli o nástupu na otcovskou
Příloha č. 4 – Žádost o poskytnutí rodičovské dovolené
Příloha č. 5 – Žádost o poskytnutí pracovního volna na 1 den a více – péče o dítě do 4 let věku
Příloha č. 6 – Žádost o poskytnutí pracovního volna – Otcové vítáni
Příloha č. 7 – Žádost o individuální úpravu pracovní doby
Příloha č. 8 – Žádost o práci z domova
Příloha č. 9 – Žádost o poskytnutí pracovního volna na 1 den a více - prázdniny
Příloha č.10 – Žádost o poskytnutí pracovního volna na 1 den a více - ošetřování
Příloha č.11 – Žádost o závazné přijetí
Příloha č.12 – Žádost o umístění dítěte do firemní MŠ

12) Odkazy

www.cssz.cz
www.uradprace.cz
Na Intranetu KÚSK naleznete odkazy na:
- Kolektivní smlouvu
- Pracovní řád
- Pravidla tvorby a používání prostředků sociálního fondu Středočeského kraje pro rok 2025

Intranet

13) Kontakty

Oddělení personální a mzdové
Personalistky: e-mail: **jurinoval@kr-s.cz, rehkova@kr-s.cz**; tel. spojení: 257 280 141, 257 280 467
Mzdové účetní: e-mail: **francanova@kr-s.cz, mikovcova@kr-s.cz**; tel. spojení: 257 280 144, 257 280 154

© **Středočeský kraj, 2025**

Autorky: Ivana Navrátilová, Lucie Juřinová
Grafické zpracování: Jana Pospíšilová
Stylistická úprava: Markéta Prokešová
Foto: archiv Středočeského kraje, freepik.com, shutterstock.com

POZNÁMKY: